

Rapport

Datum: 2 mei 2006

Rapportnummer: 2006/177

Klacht

Verzoeker klaagt er over dat het regionale politiekorps Utrecht onvoldoende opsporingsactiviteiten heeft verricht naar aanleiding van zijn aangifte van 5 januari 2001 betreffende een tegen hem gepleegde openlijke geweldpleging.

Voorts klaagt verzoeker over de wijze waarop de beheerder van het regionale politiekorps Utrecht zijn klacht over het voorgaande op 7 februari 2005 heeft afgedaan.

Hij klaagt er met name over dat de korpsbeheerder heeft meegedeeld zich te onthouden van een oordeel omdat de strafrechtelijke afhandeling behoort tot de bevoegdheden van het Openbaar Ministerie.

Beoordeling

Algemeen

1. Op 4 januari 2001 kwam er omstreeks 22:53 uur bij het regionale politiekorps Utrecht (hierna: de politie) een melding binnen van een vechtpartij in een woning, waarbij de ruiten eruit zouden vliegen. De politie ging ter plaatse. Aldaar sprak zij met verzoeker, die de belaagde bewoner bleek te zijn. Er werd op dat moment geen verdere actie door de politie ondernomen.
2. De volgende dag deed verzoeker aangifte. Hij werd vervolgens op het politiebureau aangehouden in verband met door hem jegens E. gepleegde strafbare feiten.
3. In de periode van november 2001 tot november 2003 wendde verzoekers advocaat zich vijfmaal tot de politie om te informeren naar het vervolg op verzoekers aangifte. Deze brieven werden niet beantwoord. Pas in januari 2004 antwoordde de politie dat de zaak was vastgelopen en uiteindelijk opgelegd in verband met onvoldoende opsporingsindicatie.
4. Verzoeker diende een klacht in over het politieoptreden in kwestie. Hij vond dat er onvoldoende opsporingsactiviteiten waren verricht. De korpsbeheerder onthield zich van een oordeel over deze klacht.

I. Ten aanzien van de opsporingsactiviteiten

Bevindingen

1.1. Uit de mutatie die naar aanleiding van de melding over de vechtpartij is opgemaakt, komt het volgende naar voren. Verzoeker verklaarde dat zes jongens de deur bij hem hadden ingetrapt en zijn interieur met een bijl kort en klein hadden geslagen. Ook verzoeker had klappen gekregen. Hij had wat schaafwonden, maar er was geen medische

hulp noodzakelijk. Verzoeker gaf aan één van de daders herkend te hebben als de broer of vriend van het meisje dat hij enige tijd geleden had mishandeld. De mutatie houdt verder in: "De wijkagent D. zou van de voorgeschiedenis en hetgeen er thans speelt op de hoogte zijn. Bovenstaande en gelet op het gemuteerde in mut. (...) (...) (...) is i.o.m. (...) besloten op dit moment verder geen actie te ondernemen. (...) zal op (mutatienummer) verder actie ondernemen."

1.2. De politie kon desgevraagd laatstbedoelde mutaties niet meer achterhalen.

2. Het proces-verbaal van aangifte vermeldt dat verzoeker de stem van de vriend van E. herkende, toen er werd gezegd dat hij open moest doen. Hij had gezien dat de eerste klap door deze M. was gegeven. Verzoeker gaf aan dat volgens hem deze M. op adres X woonde. Tevens had hij gehoord dat iemand zei dat M. de knuppel weg moest doen. Hij had verder niet gezien wie er in de woning was; het ging allemaal erg snel. Volgens verzoeker was de reden van het geweld gelegen in het feit dat hij al langere tijd problemen met E. had. Zij zou aan de politie hebben doorgegeven dat hij haar stalkte. Volgens verzoeker had hij geen wapenvergunning gekregen vanwege de melding van stalking. Hij had E. vervolgens met een honkbalknuppel op haar hoofd geslagen. De verbalisant nam onder meer waar dat verzoeker een blauw oog had.

3. Op 6 januari 2001 werd een buurtonderzoek ingesteld. In het proces-verbaal wordt hieromtrent het volgende vermeld. Er is op achttien adressen aangebeld. Een aantal buurtbewoners was niet thuis en een aantal had niets bijzonders te melden. Diverse bewoners gaven aan dat zij herrie hadden gehoord en dat mannen in diverse richtingen wegreunden. Sommigen hadden ook een zwarte personenauto met gedoofde lichten zien wegrijden. Later bleek dit de schoonzoon te zijn geweest van één van de buurtbewoners, die op zoek ging naar de gevluchte mannen. Men bleek geen signalement van de overvallers te kunnen geven. Van verzoekers benedenbuurman werd een aparte getuigenverklaring opgenomen. Daarin staat het volgende. Hij had de overvallers in de hal gezien en twee van hen verzoekers naam horen noemen. Eén man kon hij omschrijven. Hij gaf aan deze man bij weezien te kunnen herkennen. Hij had hen geen namen horen noemen en kon de andere mannen ook niet omschrijven. Tevens meldde hij dat zijn broer die bewuste avond bij hem was.

4. Op 6 januari 2001 werd M. als verdachte verhoord. Hij heeft drie verklaringen afgelegd. Hij verklaarde verzoeker te kennen. Deze viel namelijk E. lastig. M. had hem drie keer op dit gedrag aangesproken en gedreigd naar de politie te gaan. Hij omschreef wat hij op 5 januari 2001 had gedaan. Hij zou de hele avond op een verjaardagsvisite bij de ouders van zijn vriendin E. zijn geweest, met dien verstande dat hij - naar hij in zijn derde verklaring aangaf - omstreeks 24.00 uur samen met E. wiet was gaan kopen. Hij gaf een lijst van de aanwezigen. Er was die avond wel gesproken over verzoeker; de hele familie wist van de problemen. Volgens M. was er geen sprake geweest van boosheid, men had meer grappend over het gebeuren gesproken. M. ontkende dat hij bij verzoeker was

geweest. M. werd na het derde verhoor heengezonden.

5. E. werd op 6 januari 2001 als getuige gehoord. Zij verklaarde in grote lijnen hetzelfde als M. over de dagindeling op 5 januari 2001 en gaf ook een lijst van aanwezigen op de verjaardagsvisite, die grotendeels strookte met de door M. gegeven lijst.

6. Blijkens een mutatie van 26 september 2001 nam verzoeker contact op met de politie om namen van nieuwe verdachten door te geven. Hij noemde onder meer de vader en broer van E., alsmede ene T.

7.1. Op 23 juni 2004 diende verzoeker een klacht in over het (gebrek aan) politieoptreden naar aanleiding van zijn aangifte. Uit zijn klachtbrief komt onder meer het volgende naar voren. Volgens verzoeker hadden zijn (beneden)buurman en diens broer twee van de daders goed gezien. Na verzoekers detentie gaf diezelfde buurman aan verzoeker een omschrijving van iemand die leek op een ex-klasgenoot van hem en E. Deze T. was bevriend met E. en M. Ook vroeg verzoeker zich af waarom geen sporenonderzoek in zijn huis was gedaan. Hij had tijdens zijn aangifte gezegd dat er een pakje sigaretten was achtergelaten door M., maar dat was niet opgenomen. Ook toen hij later hierover belde was daarmee niets gedaan. Tevens gaf verzoeker aan dat er concrete aanwijzingen waren tegen de vader en broer van E. Verzoeker zou op de bewuste avond een paar keer naar het huis van E.'s ouders hebben gebeld, waarna hij zonder iets te zeggen weer ophing. Op een zeker moment nam een vriendin van E. op die hem zei dat "ze" onderweg naar hem waren. Na de overval had hij weer naar E.'s ouders gebeld. Haar broer had toen opgenomen; hij herkende diens stem als de stem van degene die tegen M. had gezegd dat deze de knuppel weg moest doen. Toen hij na zijn detentie naar de politie had gebeld om namen door te geven van mogelijke verdachten, had men verder niet meer geïnformeerd naar concrete aanwijzingen. Al met al vond verzoeker dat het rechercheonderzoek onvoldoende was geweest.

7.2. Naar aanleiding van deze klacht werd de wijkagent gehoord. Hij verklaarde blijkens het onderzoeksrapport dat naar zijn mening M. wat snel was heengezonden. Zijns inziens had er wel wat meer druk mogen worden uitgeoefend. Hij dacht ook dat er, toen verzoeker eenmaal was aangehouden, niet veel extra inspanningen rond diens aangifte waren gedaan. Hieraan voegde hij toe dat er natuurlijk ook niet veel aanknopingspunten waren.

8. Tijdens het onderzoek van de Nationale ombudsman hebben zowel verzoeker(s) gemachtigde) als de korpsbeheerder op diverse momenten hun zienswijze naar voren kunnen brengen. Uit de gewisselde stukken is, voor zover hier van belang, het volgende naar voren gekomen. Nadat de korpsbeheerder de klacht niet ontvankelijk had verklaard (zie hierna, onder II.1.) verwees verzoekers gemachtigde in het verzoekschrift naar de verklaring van de wijkagent en merkte hij op dat slechts de vriendin van M. als getuige was gehoord over diens alibi. De korpsbeheerder reageerde desgevraagd op diverse op- en aanmerkingen van verzoeker, alsmede enige vragen van de Nationale ombudsman. Hij

deelde - voor zover hier van belang - mee dat geweldzaken altijd een hoge prioriteit hebben. De politie had dan ook met spoed gereageerd op de melding in kwestie en was met vier noodhulpeenheden ter plaatse gekomen. Na een eerste inventarisatie bleek dat het slachtoffer - verzoeker - overwoog aangifte te doen. Nergens is te lezen dat er op dat moment concrete adressen zijn genoemd; er werd verwezen naar "de vriend van een meisje." Er werd dan ook besloten niet onmiddellijk verdere actie te ondernemen, mede op basis van eerdere informatie over de contacten tussen verzoeker en E. De korpsbeheerder bestreed verder dat er gebrekkig buurtonderzoek was gedaan. Volgens verzoeker hadden nog de broer van de buurman die een aparte verklaring had afgelegd moeten worden gehoord alsmede een buurvrouw. De korpsbeheerder gaf aan dat waar mogelijk mensen waren benaderd. Anderen hadden zich achteraf ook niet gemeld met nadere informatie. Hij wees erop dat de buurman niet had aangegeven dat zijn broer een belangrijke getuige zou zijn. Er was naar aanleiding van diens persoonsbeschrijving van de dader geen actie ondernomen, omdat er geen sprake was van een aanhouding die aan de persoonsbeschrijving voldeed. Wat betreft de controle op M.'s alibi merkte de korpsbeheerder op dat - anders dan verzoeker stelde - M. was geconfronteerd met de verklaring van E. Daarop gaf M. aan dat hij (anders dan in zijn eerdere verklaring) weg was geweest tijdens het feestje; hij gaf toe onder invloed van alcohol een auto te hebben bestuurd en dat hij in plaats van sigaretten softdrugs was gaan kopen. De verklaringen van E. en M. waren verder grotendeels eensluidend, maar niet in ieder detail. Dat wijst erop dat zij niet op elkaar waren afgestemd, aldus de korpsbeheerder. Omdat de politie verder geen reden zag te twifelen aan die verklaringen, werd geen nader onderzoek gedaan naar het alibi van M. Men had E. niet (nader) bevraagd naar verschillen in de verklaringen van M., omdat zij geen verdachte was in dit onderzoek. Een kruisverhoor met een getuige vindt niet plaats. E. was ten tijde van deze zaak in een ander onderzoek slachtoffer van stalking en zware mishandeling, gepleegd door verzoeker. Verzoeker had ook opgemerkt dat er geen nader onderzoek naar de door hem opgegeven personen, die allen op het verjaardagsfeestje waren geweest, was gedaan. Hierop reageerde de korpsbeheerder dat het enkele feit dat iemand verdenkingen tegen bepaalde personen heeft nog niet betekent dat zij verdachten zijn in de zin van de wet. Opsporingshandelingen zoals aanhouden, verhoren en telefoononderzoeken kunnen uitsluitend plaatsvinden jegens verdachten. Nu daarvan geen sprake was, waren er ook geen opsporingshandelingen verricht.

Verzoekers gemachtigde merkte naar aanleiding van de opmerkingen van de korpsbeheerder omtrent de verklaringen van M. en E. op dat er vanwege de ernst van de zaak op zijn minst nader onderzoek voor de hand had gelegen. De politie hecht veel waarde aan het feit dat die verklaringen uiteen liepen, waaruit zou blijken dat de verklaringen niet op elkaar waren afgestemd. Volgens de gemachtigde was een tegengestelde verklaring echter ook goed mogelijk geweest. In het licht van alles wat er was gebeurd had die ook voor de hand gelegen. Het gebeuren leek immers wel erg sterk op een wraakoefening. De politie had op zijn minst een nader onderzoek moeten verrichten bijvoorbeeld op basis van de verklaringen van anderen die op de bijeenkomst

aanwezig zouden zijn geweest.

Beoordeling

9. Het vereiste van professionaliteit houdt in dat ambtenaren met een bijzondere training of opleiding jegens burgers overeenkomstig de standaarden van hun beroepsgroep handelen. Dit betekent voor de politie dat zij haar taken op daadkrachtige en deskundige wijze dient uit te voeren. Eén van de taken van de politie is de strafrechtelijke handhaving van de rechtsorde. Het staat de politie hierbij in beginsel vrij te bepalen welke opsporingshandelingen zij naar een haar bekend (mogelijk) strafbaar feit verricht. Slechts wanneer de politie niet in redelijkheid heeft kunnen besluiten af te zien van een bepaalde opsporingshandeling, is het nalaten van die opsporingshandeling als onjuist te kwalificeren.

10. Het gebeuren in verzoekers woning wees, mede gelet op verzoekers verklaring, op een gerichte wraakactie tegen hem. Op zichzelf had dat een reden kunnen zijn om direct tot actie over te gaan en te pogen de door hem aangeduide verdachte aan te houden. Dat in de mutatie - zoals de korpsbeheerder heeft opgemerkt - geen naam en adres van de verdachte worden genoemd c.q. bekend zouden zijn, lijkt niet de (voornaamste) reden te zijn geweest om geen pogingen tot directe aanhouding te ondernemen. Er blijkt immers uit die mutatie niet dat verzoeker naar een naam en adres is gevraagd, waarbij nog zij aangetekend dat verzoeker de volgende dag in zijn aangifte wél een naam en adres doorgaf. Voorts wordt in de mutatie als reden om geen actie te ondernemen op dat moment gerefereerd aan "de voorgeschiedenis", waarbij kennelijk wordt bedoeld op het stalken en mishandelen van E. door verzoeker. Hoe dan ook, bezien tegen de achtergrond van het feit dat M. niet direct is aangehouden en dus tijd heeft gehad zijn verklaring omtrent zijn alibi af te stemmen met zijn vriendin E. - die de volgende dag was gevraagd om op het politiebureau te komen verklaren over de eerdere gebeurtenissen met verzoeker - alsmede gelet op de ernst van de gepleegde feiten en de aanwijzingen dat het om een wraakactie ging, is de Nationale ombudsman van oordeel dat van de politie in redelijkheid méér opsporingsactiviteiten hadden mogen worden verwacht om bijvoorbeeld het door M. opgegeven alibi te verifiëren. Het feit dat de verklaringen van E. en M. enigszins uiteenliepen zou er - zoals de korpsbeheerder heeft aangegeven - op kunnen wijzen dat zij niet op elkaar waren afgestemd. Echter, dit is geen "hard" gegeven. De gemachtigde heeft met juistheid aangegeven dat een en ander net zo goed op het tegendeel zou kunnen wijzen. Getracht had bijvoorbeeld kunnen worden getuigenverklaringen van de door E. en M. genoemde aanwezigen op het verjaardagsfeestje te verkrijgen. Eveneens is niet duidelijk waarom de politie niet alsnog actief heeft geprobeerd de buurtbewoners die tijdens het buurtonderzoek niet thuis waren alsnog te benaderen. De Nationale ombudsman benadrukt wel dat hiermee geenszins is gezegd dat dit nadere onderzoek resultaat zou hebben opgeleverd. Al met al kan niet worden gezegd dat de politie díe opsporingsinspanningen heeft verricht die in redelijkheid van haar hadden mogen worden

gevergd. Aldus is gehandeld in strijd met het vereiste van professionaliteit.

De onderzochte gedraging is niet behoorlijk.

II. Ten aanzien van de afdoening van de klacht

Bevindingen

1. De korpsbeheerder gaf geen oordeel over verzoekers klacht omtrent onvoldoende opsporing, omdat de strafrechtelijke afhandeling (van verzoekers aangifte) niet tot zijn bevoegdheden zou behoren. Voor de motivering verwees zij naar het advies van de klachtencommissie Utrecht, waarin staat:

"Uit het dossier is de commissie niet gebleken dat de politie onvoldoende gehandeld heeft om de daders van de mishandeling en vernieling op te sporen. Uit (...) blijkt dat het alibi dat de verdachte heeft gegeven, klopte. Derhalve is deze verdachte heengezonden.

De commissie merkt daarbij op dat het Openbaar Ministerie verantwoordelijk is voor de opsporing. De hoofdofficier van justitie heeft bij brief van 14 december 2004 meegedeeld dat zij zich, gelet op de inhoud van het rapport van het klachtonderzoek, kan vinden in de conclusies van de klachtonderzoeker. Zij deelt de conclusie dat voldoende inspanningen zijn geleverd om de zaak waarvan klager slachtoffer was op te lossen.

Daar de strafrechtelijke afhandeling behoort tot de bevoegdheden van het Openbaar Ministerie onthoudt de commissie zich ten aanzien van dit klachtonderdeel van een oordeel."

2. De korpsbeheerder deelde desgevraagd mee dat er voorafgaand aan de aanhouding van M. contact is geweest met de piket officier van justitie die toestemming gaf om de verdachte buiten heterdaad aan te houden. Na verhoor werd M. op last van de hulpofficier van justitie heengezonden. Omdat het onderzoek geen verdere aanknopingspunten bood voor nader onderzoek, is het onderzoek afgesloten, zonder dat een dossier is opgemaakt.

3. Verzoekers gemachtigde merkte op dat wellicht de strafrechtelijke afhandeling van de aangifte niet anders had kunnen lopen, nu het Openbaar Ministerie afhankelijk was van het dossier zoals dat was aangeleverd door de politie. Voor de wijze waarop dit dossier was aangeleverd heeft de politie echter een zelfstandige verantwoordelijkheid en is daarvoor rechtstreeks aanspreekbaar in een klachtenprocedure.

Beoordeling

4. Het beginsel van fair play houdt voor bestuursorganen in dat zij burgers de mogelijkheid geven hun procedurele kansen te benutten. Dit vereiste brengt in het algemeen met zich

dat een bestuursorgaan uitvoering moet geven aan een bij de wet opgedragen taak op een wijze bij de wet voorzien.

5. De korpsbeheerder meent kennelijk dat zij niet het verantwoordelijke bestuursorgaan is aan wie de gedragingen van de desbetreffende politieambtenaren konden worden toegerekend (zie Achtergrond, onder 1.).

De Nationale ombudsman kan de korpsbeheerder niet volgen in haar standpunt. Verzoeker klaagde immers uitdrukkelijk over een niet of onvoldoende handelen van politieambtenaren, die over het staken van verder onderzoek geen overleg met de officier van justitie hadden gepleegd. Er was dus geen sprake van (een) beslissing(en) die in feite door het Openbaar Ministerie wa(s)(ren) genomen, waarbij de politie in wezen slechts als uitvoerder van die beslissingen optrad. Dit betekent dat de omstreden gedraging van de politie wel degelijk in het kader van de klachtenprocedure van de politie had moeten worden beoordeeld. De korpsbeheerder is immers ingevolge artikel 61, eerste lid van de Politiewet 1993 bij uitsluiting verantwoordelijk voor de afdoening van klachten over politieoptreden. Dat de politie in geval van justitieel optreden onder gezag van de officier van justitie staat doet daaraan niet af (zie Achtergrond, onder 2.). De korpsbeheerder heeft verzoekers klacht dan ook ten onrechte niet in behandeling genomen. Aldus is gehandeld in strijd met het beginsel van fair play.

De onderzochte gedraging is niet behoorlijk.

Conclusie

De klacht over de onderzochte gedraging van het regionale politiekorps Utrecht, is gegrond ten aanzien van:

- de opsporingsactiviteiten wegens schending van het vereiste van professionaliteit;
- de klachtbehandeling wegens schending van het beginsel van fair play.

Onderzoek

Op 2 maart 2005 ontving de Nationale ombudsman een verzoekschrift van de heer B. te Vught, ingediend door het Bureau Rechtshulp Utrecht, met een klacht over een gedraging van het regionale politiekorps Utrecht. Verzoeker had zich al eerder, te weten bij brief van 23 juni 2004, tot de Nationale ombudsman gewend. Zijn verzoek voldeed toen echter niet aan het kenbaarheidsvereiste, zodat het niet in onderzoek werd genomen. Naar aanleiding van verzoekers brief van 1 maart 2005 werd naar genoemde gedraging, die wordt aangemerkt als een gedraging van de beheerder van het regionale politiekorps Utrecht (de burgemeester van Utrecht) alsmede naar een gedraging van de korpsbeheerder, een

onderzoek ingesteld.

In het kader van het onderzoek werd de beheerder van het regionale politiekorps Utrecht verzocht op de klacht te reageren en een afschrift toe te sturen van de stukken die op de klacht betrekking hebben.

Daarnaast werd de betrokken ambtenaren de gelegenheid geboden om commentaar op de klacht te geven. Zij maakten van deze gelegenheid geen gebruik.

In verband met haar verantwoordelijkheid voor justitieel politieoptreden werd ook de hoofdofficier van justitie te Utrecht over de klacht geïnformeerd en in de gelegenheid gesteld haar zienswijze kenbaar te maken, voor zover daarvoor naar haar oordeel reden was. De genoemde hoofdofficier van justitie maakte van deze gelegenheid geen gebruik.

Tijdens het onderzoek kregen betrokkenen de gelegenheid op de door ieder van hen verstrekte inlichtingen te reageren.

Het resultaat van het onderzoek werd als verslag van bevindingen gestuurd aan betrokkenen. Noch verzoeker noch de korpsbeheerder gaf binnen de gestelde termijn een reactie.

Informatieoverzicht

De bevindingen van het onderzoek zijn gebaseerd op de volgende informatie:

Verzoekschrift van 1 maart 2005, alsmede de brief van 23 juni 2004 met bijlagen.

Het klachtdossier met betrekking tot verzoekers bij de politie ingediende klacht. In het dossier bevinden zich onder meer processen-verbaal en mutaties uit het dag- en nachtrapport van de politie.

Standpunt van de korpsbeheerder van 25 mei 2005.

Reactie van verzoeker van 25 juli 2005.

Nader standpunt van de korpsbeheerder van 30 augustus 2005.

Nadere reactie van verzoeker van 3 oktober 2005.

Nadere reactie van de korpsbeheerder van 15 november 2005.

Bevindingen

Zie onder Beoordeling.

Achtergrond

1. Algemene wet bestuursrecht

Artikel 9:1

"1. Een ieder heeft het recht om over de wijze waarop een bestuursorgaan zich in een bepaalde aangelegenheid jegens hem of een ander heeft gedragen, een klacht in te dienen bij dat bestuursorgaan.

2. Een gedraging van een persoon, werkzaam onder de verantwoordelijkheid van een bestuursorgaan, wordt aangemerkt als een gedraging van dat bestuursorgaan."

2. Politiewet 1993

Artikel 13, eerste lid

"1. Indien de politie optreedt ter strafrechtelijke handhaving van de rechtsorde, dan wel taken verricht ten dienste van justitie, staat zij, tenzij in enige wet anders is bepaald, onder gezag van de officier van justitie."

Artikel 61, eerste lid

"1. Het regionale college stelt, op voorstel van de korpsbeheerder, met inachtneming van dit hoofdstuk regels vast over de behandeling, het onderzoek en de afdoening van klachten over het optreden van ambtenaren van politie van het regionale politiekorps."

In de memorie van toelichting is met betrekking tot artikel 61 Politiewet 1993 onder meer opgenomen:

"De korpsbeheerder blijft in alle gevallen verantwoordelijk voor de afdoening van de klacht."